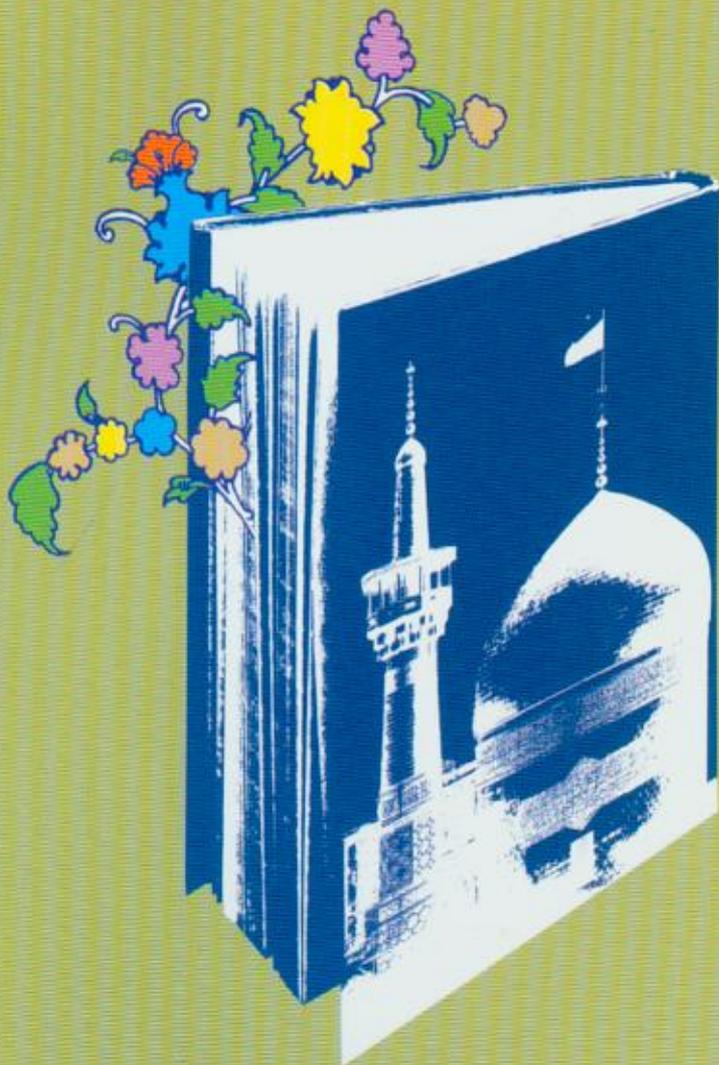

چکیده مقالات
اولین همایش علمی پژوهشی
اردوهای زیارتی و زائران رضوی

اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی

مهرماه ۱۳۹۰

مهارت‌های زیارت در کلام امام رضا علیه السلام*

دکتر محمدرضا جواهری^۱

چکیده:

اهل بیت علیهم‌السلام معصوم و پاک از اشتباه و فراموشی و گناهاند، از این رو رفتار و گفتار آنان ارزش جاویدان و ابدی دارد و تا روز قیامت حجت و راهگشا و راهنمای جهانیان است. موضوع آداب و پاداش زیارت برای مسلمانان راستین و شیعیان بسیار مهم بوده و هست. هر مسلمانی درصدد آگاهی از آداب و پاداش زیارت امام هشتم علی بن موسی الرضا علیه السلام و کسب مهارت‌های زیارت است. سنت معصومین علیهم‌السلام یکی از منابع استنباط احکام الهی و قوانین اسلامی است. مطمئن‌ترین و بهترین منبع الهام بخش زائران حرم رضوی علیه السلام گفتار و احادیث رضوی است. امام رضا علیه السلام در گفتگوی با اصحاب خویش، آنان را با مکتب و فرهنگ سازنده زیارت آشنا کرده‌اند. احادیث رضوی مرتبط با زیارت امام رضا علیه السلام، گنجینه‌ای ارزشمند برای آموزش زائران حرم رضوی است.

هدف از این تحقیق، کشف آداب و پاداش زیارت امام رضا علیه السلام از درون احادیث خود امام رضا علیه السلام است، چون زائر امام رضا علیه السلام دلباخته و شیفته آن حضرت و آماده پذیرش و عمل به رهنمودهای امام است، اهداف زیارت امام رضا علیه السلام فراتر از قرائت اذن دخول و متن زیارت‌نامه و نماز و خواندن زیارت وداع است. هدف اصلی، تحول معنوی زائر و تغییر و رفتار اوست. این پژوهش درصدد ارائه راهبردها و برنامه جامع زیارت به زائران حرم رضوی است «زیارت» یک دانشگاه بزرگ انسان‌سازی و راهنمای مکتب و فرهنگ جامع، جهانی و جاودان رضوی است. این تحقیق می‌خواهد درهای بهره‌وری از این دانشگاه را بر روی زائران بگشاید.

در این تحقیق، کوشش شده است از کتب حدیث عمومی و کتب حدیثی ویژه زیارت، تمام احادیث مربوط به زیارت امام رضا علیه السلام، که از خود امام رضا علیه السلام صادر شده است استخراج گردد و متن همه احادیث با ذکر اسناد آن در مقاله ذکر شود و آموزه‌های احادیث در دو بخش «آداب زیارت» و «پاداش زیارت» و نکته‌ها و پیام‌های مهم هر حدیث تبیین گردد. در این تحقیق متن «پانزده حدیث رضوی» درباره زیارت امام رضا علیه السلام از منابع معتبر حدیثی ذکر شده و به هر حدیث رضوی با توجه به محتوای آن عنوانی داده شده است و آموزه‌های دینی این احادیث استنباط و به مدیران اردوهای زیارتی و کارگزاران زیارت و زائران حرم شریف رضوی تقدیم می‌گردد. در هشت حدیث از این پانزده حدیث رضوی، آداب زیارت آموزش داده شده است و در هفت حدیث دیگر پاداش زیارت بیان می‌گردد.

نتایج این تحقیق نشان دهنده ویژگی‌های زیارت برتر است. اصول و امتیازات و حدود و زوایای زیارت ناب اسلامی، در نصوص و متن احادیث امام رضا علیه السلام وجود دارد و تلاش‌گران و جویندگان روش و شیوه‌ی عالی زیارت و پرسش‌گران و کنجکاوان طریق زیارت پاک و پاک‌کننده، می‌توانند از سرچشمه‌ی زلال معارف رضوی سیراب شوند و به فلاح و سعادت برسند. درس‌ها و نکته‌های زیبای فراوانی درباره آداب زیارت و ویژگی‌های زائران حرم رضوی و اهداف اردوهای زیارتی درون احادیث رضوی نهفته است که این تحقیق آن‌ها را تنظیم و ارائه می‌نماید و مهارت‌های زیارت امام رضا علیه السلام را آموزش می‌دهد.

واژگان کلیدی: آداب زیارت، پاداش زیارت، مهارت‌های زیارت، امام رضا علیه السلام، اردوهای زیارتی.